

N:o 124.

Af herr **J. Persson** i Arboga m. fl., *angående förbättrade lönevilkor för kontorsbiträden vid statens jernvägar.*

Genom den lönereglering för personalen vid statens jernvägar, som fastställdes af 1897 års Riksdag, bestämdes årsarfvodet för den klass af betjente inom denna personal, som benämnes kontorsbiträden, till lägst 600 kronor och högst 1,080 kronor med sex mellanliggande löneklasser och 60 kronors ökning för hvarje högre klass utom den sista, i hvilken ökningen stiger till 120 kronor. För genomlöpandet af denna löneskala och uppnåendet af högsta löneklassen fordras i regeln 17 års väl vitsordad tjänstgöring som ordinarie kontorsbiträde.

Redan vid 1897 års riksdag framhölls från flere håll otillräckligheten af dessa lönebelopp, särskildt med hänsyn till arten af kontorsbiträdenas tjänstgöring och det dryga ansvar, som med densamma vore förenadt. Denna uppfattning kom äfven till uttryck i en inom Andra Kammaren vid sistnämnda riksdag väckt motion, n:o 154, af herr A. Hedin, som föreslog lägsta arfvodets höjande till 720 och högsta arfvodets till 1,200 kronor. För sistnämnda ökning talade särskildt den omständigheten, att kongl. jernvägsstyrelsen i sitt år 1892 afgifna förslag till nytt aflöningsreglemente funnit skäligt att föreslå 1,200 kronor såsom maximiarfvode för manliga kontorsbiträden. 1893 års jernvägskomité, hvilken afgaf sitt betänkande i oktober 1895, hade emellertid varit af en annan mening, och i öfverensstämmelse med dess förslag utföll Riksdagens beslut så, som här ofvan sagts.

Kunde man således på goda grunder anse, att de af 1897 års Riksdag fastställda aflöningsförmånerna för kontorsbiträdena redan då voro alltför knappt tillmätta, lär väl detta med ännu större skäl kunna sägas vara förhållandet nu, efter den betydande stegring af lefnadskostnaderna, som sedan dess inträdt. Lifligt öfvertygade om sanningen häraf, känna vi oss manade att till Riksdagen göra en värdsam framställning om beredande af en väl behöflig förbättring af de ifrågavarande statstjenarnes ekonomiska ställning. Vi anse oss ha så mycket större anledning dertill, som kontorsbiträdenas löneförmåner snarare minskades än ökades genom 1897 års reglering. De hade nemligen dittills åtnjutit förmånen af fri bostad och vedbrand in natura; denna förmån utbyttes nu mot en till 20 procent af lönen uppgående inqvarteringsersättning. Att denna ersättning, då lönerna äro så låga samt hyres- och vedprisen så höga, på långt när icke förslår till betäckande af kostnaderna för bostad och vedbrand, behöfver icke särskildt påvisas.

För undvikande af onödig vidlyftighet anhålla vi att, såsom närmare motivering för det förslag vi gå att framställa, få hänvisa till den af 180 kontorsbiträden undertecknade adress till ledamöterna af 1897 års Riksdag, hvilken är intagen i riksdagshandlingarna som bilaga till förenämnda af herr A. Hedin vid samma riksdag väckta motion i Andra Kammaren, n:o 154.

Såsom ytterligare stöd för vår framställning tillåta vi oss dessutom anföra följande uttalanden af generaldirektören och chefen för kongl. jernvägsstyrelsen, herr Th. Nordström i Andra Kammaren den 28 mars 1900 vid behandlingen af frågan om tillfälligt dyrtidstillägg för en del af statens tjänstemän och betjente. Herr generaldirektören behagade dervid bland annat yttra (Prot. II, 30: sid. 16 och 17):

»Inom jernvägspersonalen med dess många kategorier af tjänstemän och betjente finnas bland andra särskildt ett par klasser, hvilkas ställning och förhållanden synas mig vara särdeles behjertansvärda. Det är kontorsskrifvarne i Stockholm och de större städerna samt kontorsbiträdena. — — —

Kontorsbiträdena äro män, som antagligen af den frestande utsigten att genast vid unga år få en för dem då afsevärd inkomst lockats in på banan. De hafva sedan stannat kvar i tjensten, blifvit äldre, gift sig och fått familj. Men de nå först efter 15 à 16 års tjenstgöring, då de äro i linietjenst, upp till 1,080 kronors lön, hvartill kommer 20 procent till-

ökning i form af inqvarteringsersättning, och anställde i styrelsen i Stockholm, hinna de till 1,200 kronor i lön utan motsvarande inqvarteringsbidrag. Då man på dem har ganska stora pretentioner i fråga om arten af tienstgöring — de få vikariera för tienstmän, sköta telegraf o. s. v., de användas såsom biljettförsäljare, få tienstgöra som biträden vid uppbörd, mottaga betalning, uträkna godslistor o. s. v. — är det icke mer än rättvist och af vigt, att man icke håller dem på alltför låg aflöningsståndpunkt och derigenom inleder dem i frestelse».

Då nu Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen till iöfverande Riksdag (sjette hufvudt. n:o 12) föreslagit förbättring för vissa andra grupper af personalen vid statens jernvägar, hvilkas ställning, i likhet med kontorsbiträdenas, af herr generaldirektören betecknats såsom »särdeles behjertansvärd», synes konsekvensen i afseende på rättvisa och billighet fordra, att äfven de sistnämnda komma i åtanke till erhållande af hjälp i sin betryckta ställning.

För att denna hjälp skall blifva effektiv, kan efter vårt förmenande begynnelsearfvodet för manligt kontorsbiträde näppeligen sättas lägre än till 840 kronor, och då kongl. jernvägsstyrelsen redan år 1892 fann skäligt att föreslå 1,200 kronor såsom högsta årsarfvode, synes detta numera, efter de under tiden inträdda prisförändringarna å nästan alla oundgängliga lifsförnödenheter, böra utgå inom närmast högre löneklass med 1,500 kronor, hvartill torde böra komma inom hvarje löneklass förmånen af fri bostad och vedbrand in natura, hvaremot beklädnadsersättning till visst belopp i månaden synes för denna, liksom för andra grupper af personalen, vara lämpligare och för personalen fördelaktigare än de dem enligt nu gällande bestämmelser tillkommande uniformspersedlar.

Samma skäl, som tala för en förbättring af de manliga kontorsbiträdenas lönevilkor, torde utan vidare få anses gälla äfven för en motsvarande förbättring af de qvinliga kontorsbiträdenas. Om då de förres begynnelsearfvode flyttas tre klasser högre upp på löneskalan, och detsamma iakttages med de senares, kommer de qvinliga kontorsbiträdenas begynnelsearfvode att utgöra 780 kronor, hvilket icke torde anses för högt, sådana lefnadskostnaderna äro för närvarande och säkerligen äfven förblifva under en längre framtid. Efter samma beräkningsgrund skulle deras högsta arfvode kunna uppgå till 900 kronor, hvilket ej heller synes vara för mycket efter elfva års ansträngande tienstgöring som ordinarie.

På grund af hvad vi nu anfört, tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta,

1:o) att de vid statens jernvägar anställda manliga kontorsbiträdenas årsarfvode skall från och med ingången af år 1902 utgöra lägst 840 kronor och högst 1,500 kronor, med mellanliggande löneklasser och rätt till uppflyttning från lägre till högre löneklass enligt gällande aflöningsreglemente;

2:o) att de manliga kontorsbiträdena dessutom skola från och med ingången af år 1902 vara berättigade att i stället för inqvarteringsersättning erhålla fri bostad och vedbrand in natura samt beklädnadsersättning till lika stort belopp, som är eller kan blifva för andra medlemmar af personalen inom motsvarande tjänstegrad faststald;

3:o) att de vid statens jernvägar anställda qvinliga kontorsbiträdenas årsarfvode skall från och med ingången af år 1902 utgöra lägst 780 kronor och högst 900 kronor, med mellanliggande löneklasser och rätt till uppflyttning från lägre till högre löneklass enligt gällande aflöningsreglemente.

Stockholm den 27 januari 1901.

J. Persson.

J. Bromée.

Gust. Österberg.

C. J. Hammarström.

W. Styrländer.

I motionens syfte instämma:

Joh. Nydal.

S. J. Kardell.